

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal:

Jászberény, III. ker.,
Szentháromság-tér 3.
hova a lap szellemi
részét illető közlemé-
nyek, valamint az elő-
fizetési és hirdetési
díjak küldendők.

JÁSZ UJSÁG

KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI LAP.

Előfizetési ár

helyben:

Egész évre 4.— K
Félévre 4.— K
Negyedévre 2.— K

vidéken:

Egész évre 9.— K
Félévre 4.50 K
Negyedévre 2.50 K

Egyes szám ára
10 fillér.

Felolvas szerkesztő:
BELEZNAJ LÁSZLÓ.

Megjelenik vasárnap és csütörtök
reggel.

Laptalajdonos:
DARÁNYI FERENC.

Közgazdaságtani korrekturek.

I.

A közelmúltban a főváros, egye-
sületek s a parlament gyűléseinek
porondján hatalmas küzdelem dőlt el
a kimutathatalmas szabadkőmives hát-
terű merkantilista és a nemzet ge-
rincét tevő agrárius tábor között az
utóbbiak győzelmével. A vidéken is
felismerve a jelenkor idősezerű kérdé-
seit, egyesületek, újságok bő és válto-
zatos közgazdasági rovattal lépnek
a nyilvánosság elé. A jászági lapok
rovataiban, sőt vezércikkeiben is két-
ségkívül e dologban tájékozatlan
vagy legalább is egyoldalúan olvasott
„közgazdák” irnak hajmeresztő dol-
gokat az igazságnak teljes, a lelkiüs-
meretnek már megszokott hiányával.
Mert hozzászoktunk már, hogy la-
pocskáink nagy merészséggel és
csekély hozzáértéssel tárgyalnak szak-
kérdéseket és nem látszanak
érezni azt a felelősséget, amely a
tollforgató komoly embert az igazság
tekintetében erkölcsileg kötelezi.

Mondom, ezt már megszoktuk
és legfeljebb mosolygunk rajta, de
az, amit újabban és legújában köz-
gazdasági vezércikkekben s ismeret-
terjesztő előadásokon hallunk és ol-
vasunk, az már valóban több annál,
amit szó nélkül lehet hagynunk.

Kétségtelen, hogy ez a gom-
bamódra jelentkező és föltevéséssel,
hamis számításokkal operáló közle-
mények és előadássorozatok célza-
tossággal íródnak és tartanak stálan
a kisebb igényű és e tárgyban tájé-
kozatlanabb közönség meghódítását
és megtévesztését célozzák, mert
vajmi csekély véleményét táplálhat az
az író és előadó közönségéről, aki
azt hiszi, hogy ennek a publikumnak
e-álabb példaként felhozandó bo-
londgombákat csak úgy egyszerűen,
összekapkodva, rabulisztikával, egy-
oldalú célzatossággal és egy csomó
tényleges igazsággal föleltesztve, de
igaz tárgyi bizonyítás nélkül föl-
let tálnai.

De éppen ez a vakmerő célza-
tosság teszi kötelességükké a ve-
lők való komoly foglalkozást, bár az
embernek minden hajszála az égnek
mered, amikor e közgazdasági vezér-
cikkekben és szabad liceumi előadá-
sokban hangoztatott eszméket es el-
veket olvassa és hallgatja.

Tagadhatatlan, hogy néhány el-
méleti igazság, nemzetgazdaságtani
axióma leszámításával nem is burkolt
támadást intéznek a kisbirtokosok
védelmének álarcra alatt az agrárius-
sok ellen s a valótlanúságok özönét
zúdítják „az ország sorsát irányító
agrárius érdekszövetkezet” ellen, mely-
nek tagja „egyötöl egytől több ezer-
holdas magnás.” (Hogy a gróf Ti-
sza István, gróf Károlyi Mihály, gróf
Zselénzky Róbert, Darányi Ignác
vezetése alatt a kisgazdák, gazdakö-
rök, vármegyei gazdasági egyesületek
ezrei, tízezrei állanak, az a közgaz-
dászok figyelmét kikerülte.)

TÁRCA.

Lemondás.

Tudtára adom most
Az egész világnak:
Szívem nem örül már
Leánynak, virágnak.

Szerettem e kettőt
Ugy, mint senki talán.
A virág elhervadt,
S hűtlen lett a leány.

Meguntam az élet
Napjait és éjjét,
Nem hallgatom immár
A remény regjét.

Ez bízottat engem
Forró szerelmemre
Mégsem birt vezetni
Soha győzelemre.

Őrjöngve szerettem,
Süket, vak reményeiket.

Ittasodni vágytal,
Céltalanul, hűvvel.

Szerettem a mennynek
Szent, örök áldvével;
Szerettem a poklok
Égető tüzével.

De égetet lelkem
A poklok e lángja:
Isten veled, hát oh . . .
Casalárd, hűtlen lányka!

Szentgyörgyi.

A női ideál költőinknél.

— A Jász Újságnak — írta: **Dr Tordai Ányos.**

Arany lantjáról hiányzik a legbeszé-
desebb húr, a szerelmi húrja. Szerelmi
közleménye egyetlenegy sincs. De Fröcsy
Julianában megtalálta ő is a tűzhely szel-
lő, csöndes őrangyalát s hozzá három
szép költeményt ír, a kedves zavartalan
házi béke szelid visszhangjait. Tompott éve-
kig tartó betegségében szerető gondtál

ápolja felesége: a költő hálából imaköny-
vet ír körágyán s egy szép elegyében ne-
jének ajánlja azt. Meghatóak Gyulay Pá-
nak, Endrődi Sándornak, Jakab Ódonnek
hívesüket sirató költeményei. Mily ideális
lelkek lehettek e nők, e költemények tükö-
rben láthatjuk azt. Gyulai beteg nejének
egy mosolyáért esd:

Ó, e mosoly Arcsillagom,
Attól minden borulaton,
Világot, biztat, int, vezet,
Mégszenteli küzdelmimet.

Pályám nemője, dicsőségem,
Szerelmed fénye, mindenem!
Nincs drágább amit adhatns nékem,
O mosolyogó rám kedvesem,
S lime Endrődnék gyászsa:

Emléked bővös, tisztá jelenése
Ugy leng fölöttem, mint az ideál —
Ei, ei, szememből gyarló földi könyűk!
Itt ajásülletés van, nem halál —
O had! rajongjam körül löved árnyát,
Csókni, virággal had! borítsalak,
Dalom rózsáit hadd hirtsem sirodra,
Ki életemnek legbűbő álma vagy!

Talán nem irának és szólnának oly könnyelműen az „ország sorsát ma irányító mágnsok”, azaz nagybirtokosokról, ha úgy tudnák, mint mi, hogy pl. a bűnvádi perrendtartás kisembereinkre szerelmes szakaszt nem a nagybirtokosok hagyatták ki, hanem a Székely igazságügyi miniszterhez napról-napra *ezrelével érkező sürgönyök a kisgazdáktól, gazdaköröktől, jogyszászi, földbérlet szövetkezetektől*, a melyeket Székely miniszter a miniszter-tanácsban fölmutatva, kénytelen volt a gróf Károlyi Mihályék kérésének eleget tenni s így győztek az agráriusok.

Arról szól különben az ének, hogy a többi között a vámvédelem csak a nagybirtokosnak használ, mert „mit ér a kisgazdának a mai 11 frtos búzaár a régi 6—7 frt helyett, ha a csizma ára is fölment 6—7 frt helyett 8—10-re?” Az egész nyilvánvaló cél, a „*düsgazdag agráriusok önző csoportja*” ellen uszítani a kisgazdákat. (Bár talán megengedjük a „mi tudósaink”, hogy az „agrárius” jelző még nem — a mágnással s vele szemben a „18 millió magyar nép” nem mind kisgazda, mert azok között ceccszopók és gimnáziumi tanárok is vannak, kik éppen így „nem tartották kezükben az ekaszarvát egy percig sem s nem itattak meg egy fia szarvasmarhát sem”, mint a gazdaságusított mágnások s mégis gazdasági ügyekben ezek az agrárius nagybirtokosok talán nagyobb szakértők, mint némely vidéki akar-nokok.)

Szóval az általuk föllállított közgazdasági alapelvekből vagy nem tudom mikből azután azt bizonyítják be, hogy a kisgazdának talán akkor volna arany élete, ha hat forintért adhatná el a *vámvédelem nélkül* a búzáját, mert a 11 frtos búzaár csak a nagybirtokost hízalja!

Ezek az alapelvek vagy közgazdasági szabályok, vagy igazán nem tudom milyen néven nevezendő csodabogarak engem mindig megboldogult öreg dadám álmoskönyvére emlékeztetnek. Ebben a fákó könyvben olvastam ilyenféle várazomondákat: „Ludhúst enni jó”, „Vénasszonyt látni, korai fogakot jelent”. Valóban nincs is több értékük, mint az álmoskönyvi igazságoknak, a nálunk lapokban, ipartesületben, előadásokon hintett tanoknak sem, mert olyan kisgazdát lámpával sem találhatunk közgazdasáink, aki elhagyja nekik, hogy a magas gabonaár csak a nagybirtokosnak kedvez.

Erre talán a közgazdasági álmoskönyvek sem számítanak, de elég mérészek azt hinni, hogy a szélsőségekben és általánosságban mozgó, felületes, de nagyban áskálódásokat sikerülni fog a jász kis- és középbirtokosokat a nagybirtok ellen uszítani s ezzel a jászberényi közbirtokosság és kisgazdaosztály tagjait az agrárprogram *Mesko Pál* által itt is meglobogtatott zászlaja alá eltántorítani.

Nemcsak itt, hanem szerte az országban lépten-nyomon kutaják azokat az okokat, amelyek a ma már egységes gazdaságot bizonyítják s e célból minden realis megbizonyítási fölségesnek tartva, egyszerűen odavetik azt a mérész állítást, hogy a kisbirtok legnagyobb ellensége a nagybirtok, hogy az agrárprogram csak azért készült, hogy a nagybirtokosok szerkerül el foghassák a kisbirtokosokat és hogy a nagybirtokra semmi szükség nincsen.

Aki az agrárprogramot elolvasta és nincs benne rosszakarat, meggyőződhetett róla, hogy az mindenes pontjában a ha-

ladást, az emelkedést, boldogulást követeli. Igaz, azt akarja, hogy a kisgazdaosztály olyan bizalommal legyen természetes vezetői, a közép- és nagybirtokosok irányában, mint amilyen bizalommal a multban volt, amikor még nem tolokodtak „közéjük a saját zsebuk érdekeit istápoló és a pártkasszák megtöltését célzó népbolondítók s nem volt a kisgazdának olyan „Ha megpukkad az ur, akkor, jós rom. kath. ilse-gazdapárti tudós vagyok”] jelzésű szószólójuk aminőtől mentse meg a magyarok listene őket.

Mi is állítjuk az agrárprogrammal, hogy a nagy-, közép- és kisbirtokos érdeke közös. Nem odavetett és a levegőtől kapott szóvirágokkal, nem is hipotézisekkel s „könnyen beláthatjuk, hogy igazam van”-féle bizonyítással kívánjuk ezt igazolni, hanem megistjeltjük a közgazdasági álmoskönyvetek azzal, hogy komolyan vesszük és bebizonyítjuk állításait nevetéges voltát.

Az a kérdés döntendő el tehát első sorban, igaz-e, hogy a nagybirtok érdeke ellenkezik a kisbirtok érdekével s kinek használ a vámvédelem s kik az okai a mai drágaságnak, a nagybirtokosok-e vagy mások?

Nem szorul bizonyításra, hogy hazánk első sorban és tulajnyom nagyrészen földművelő, agrár állam. Az állam bevetelének legnagyobb részét a földadó teszi. Kétség-telen tehát, hogy az ország boldogulása attól függ, kiknek a kezén van a föld, hogyan művelik a földet s hogyan osztik meg ez a föld a nagy-, közép- és kisbirtokosok között?

Hogy közép és kisbirtokra szükség van, arról nem is beszélünk. Dehogy az „átkos” nagybirtokra is szükség van, csak pár szóval igazoljuk. Kimondjuk, hogy nemzeti szempontokból szükségünk van rá, hogy nagyobb fölterületek hosszú időn át egy ember vagy egy család tulajdonában legyenek s nem hasznos és nem célszerű az, ha a földbirtok apró részekre feloszlik

Hadd törjek hozzád lobogó lelkeimmel,
E zengő gyászsal, amely istenit,
És homlokodon koszorúba fonja
A végtelen ég mindég fényeit!

Hitemnek napnál égőbb melegével
Hadd öleljem át tiszta szellemed,
S dalaim himnuszával hadd hirdessem
Diadalodat a — halál felett!

(Diadal.)

A költő minden érzelmét hatványozva érez, az égig emelkedik boldogságában s a föld porában letreng fájdalomában. De fájdalom a diadalt hirdető halál felett: megörökíti a kedves képet s ki életében csak az övé volt, halálában ezrek szerette lesz!

III.

A képzőművészetek összes rezekei közül azok a legszebbek, melyek a gyermek életben tartó Istennáját ábrázolják. Van hevesebb, de nincs mélyebb érzés az anyánál, nincs nagyobb boldogság a gyümölcsöző szerelemnél. Főnséges gondolat az anyaság, mert határos a teremtés főnségével. S az anyá képe, a gyermekét

őröz, feltő, a gyermekeire büszke anyá képe mégis oly későn jelenik meg írónk-nál. De mikor megjelenik, a legjobbak pótolják a mulasztásokat.

Vörösmarty egyik legszebb költeménye *A szegény asszony* könyve. Édesanyja a szegény örvény, kinek még új imádságos könyvre se telik, pedig a régi már „kopott jószág, melyet csak a barátság s egykár emnyedt száll tart össze”. Elgondoljuk a boldogabb mult időkör, mikor tele volt a kamra, pince s a szives házban ki-bejártak a vendégek. Vigasztalásul előveszi a Rózsákertet, de jó szíve még attól is megfosztja: felét annak is a szomszédasszonynak adja s „most a két jó öregasszony fél könyvből de nem fél szívvel imádkoznak este-reggel”. A tisztes matrónának, az igazi nagyszasszonynak (mert manapság nagyon olcsó lett e szó?) lehet-e ennél vonzóbb képét festeni?

Petőfi édesanyja egyszerű, tanulatlan asszony volt, de felénk ragyog lelkeinek gazdagsága fia költeményeiből. Az ő lépten-nyomon fellángoló gyermeki szeretete bizonyára méltó anyát ért. Ez a — szeretet

egy költőnkél sem táruul fel oly gyakran s annyi melegséggel, mint nála. A távolból azt üzeni aggódó anyjának, hogy ne öntsse érte könnyeit, mert fiának kedvez a szerencse, hiszen ha a valóságot, nyomorát, meg tudná, megpedrezné az a jószágos anyai szív. Egész uton hazafelé azon gondolkodik, miként íjazzék szőlőit a rég nem látott anyját s ahogy betoppant a kis szobába, nem jól nyelvére szó, csak csügött ajkán szótlann, mint a gyümölcs a lán. Nem is esoda, hogy annyira szereti anyját. Az anyai szív védi meg szigorú atyja víkadásaitól, ő bátorítja, vigasztalja a csüggedő költőt (Egy estém otthon), nekí tárd fel ábrándjait, nagyratór álmaid (Mondá anyám . . .). Öccsét is lelke mélyéből buzdítja:

Anyád, ezt az édes jó anyád,
Ó Pistikám szeresd, tiszteld, imádd!
Mi ő nekünk, azt el nem mondhatom,
Mert nincs reá szó, nincsen fogalom.

Arany János költészetében sokszor találkozzunk az anyá képevel. Ráchel az égbe kiált bosszúért meggyilkolt gyerme-

!! Köszén !!

A legjobb minőségű hazai és poroszországi salak és portmentes szalon szén, továbbá budapesti légszuszgató, valamint poroszországi pírshén (coaksz) a bánya által előírt eredeti ár mellett alólróttal megrendelhető.

Pontos szállításért szavatosságot vállal.

HOFFER MIKSA
több hazai és poroszországi
bánya képviselője.
JÁSZBERÉNYBEN.

Uri lakház

a főtér közvetlen közelében, mely áll: 4 szoba, konyha, éléskamra, pince, fűskamra- és nagy udvarból, roppant olcsó arétt

azonnal eladó.

Bővebb felvilágosítás Sugár Al-
bert tulajdonosnál szerezhető.

Birtokeladás. Eladó ház.

Id. Pénzes István ingatlanai-
ból — gyermekei közt történt
szétosztás folytán — az alább
irtak szabad kézből eladat-
nak és pedig:

1. A Jakabon levő 125 kat. hold
kiterjedésű tanyaföld a rajta levő
összes épületekkel együtt.

2. A Jakabon levő 36 és $\frac{1}{2}$
kat. hold kiterjedésű szántó a rajta
levő épületekkel.

3. A Jakabon fekvő 8 hold ka-
száló föld.

4. A neszürri szőlőben 14 és 5
sor szőlő.

5. Az öreg erdőben 1 drb 458
□-öl és 1 drb 492 □-öl erdő.

6. A belső szőlők között 1 drb
225 □-öl és 1 drb 266 □-öl szántóföld.

7. A pelyhesi kenderföldek kö-

zött 1 drb 177 négyszögöl, 1 drb
102 négyszögöl és 1 drb 38 négy-
szögöl föld.

Az eladásra vonatkozó részletes
feltételek ifj. Pénzes István adóügyi
jegyzőtől tudhatók meg, s vele lehet
a vételre nézve is tárgyalni.

Lapelárusítók felvételnek.

Eladó ház és földek.

Bódi János I. kerületi háza, Bol-
dogházán és az ujhegyen levő ki-
sebb-nagyobb földjei február 7-én
biróilag elárvereztetnek. Felvilágosi-
tást ad dr Gyúrfás Ferenc ügyvéd.

Lörinckáta községben egy
nagy lakásból álló lakház, benne
teljesen felszerelt kovácsműhely
helyiséggel azonnal bére adó,
vagy örök áron eladó. Értekezni
lehet Rimóci Teréz özv. Hege-
düs Jánosnéval Felsőszentgyör-
gyön.

Eladó ház.

Precner Jenő és Irén tu-
lajdonát képező III. kerület
Bercsényi utca 5 és a sze-
gényház-utca 19 szám alatti
lakóház és háztérület szabad-
kézből eladó; értekezhetni
Precner Jenő m. kir. posta-
mesternél Dédes (Borsod-
megye.)

Egy vagy két butorozott szoba

III. ker. Fehértói-ut 5. szám alatt
magános nőnek vagy férfinak

kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Akác és
virág-
méz!

Gyors és
pontos
kiszolgálás.

Róczyán Kálmán

fűszer- és csemegeüzlete

JÁSZBERÉNY,

a nagytemplommal szemben.

Legolcsóbb
bevásárlási
forrás.

Állandó-
an friss
teavaj!

Kaphatók:

Magyar gyártmányú tea-
süteménykülönlegességek leg
nagyobb választékban, az
általános drágaság dacára
hihetetlen olcsók.

Rumok, likőrök, tokaji
visontai és villányi vörös
minden híres borvidék, borai, valamint he-
lyi termésű boraimat a legjutányosabb
árak mellett ajánlom.

Minden hétfőn friss

hentesáruk.

Kaphatók bel- és külföldi sajtok:
Ementháli, trappista, magyaróvári, rok-
forti, dőri-pusztai, pécsi csemege, im-
periál, parmasán, lipői juhturó. Sós
pácolt és olajos halak nagy választékban

Karácson-
fadiszek

Szigoruan szolid és olcsó árak. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Diszes
dobozos
cukorkák

Értesítés.

Értesítem a t. közönséget, hogy

lakatosműhelyemet
egy új

forrasztógéppel

szereztem fel. Minden e szakmába vágó munkát **gyorsan és pontosan** végzek így a padlók; hibás öntvények törött alkatrészek, csapárok, sárga vagy vörös rézöntvények — összeragasztás, kaszártyások kijavítása, vízvezetők kifordítása, továbbá verő- és szantogépek részletek összeragasztása s

szerszámok kijavítása.

Árnyék munkáit megajándékoztam a szűkebb körökkel.

Tisztelettel

Silva István
lakatos, Jászberény, Hátján, 30

PÁRTOLJUK

a kat. sajtóegyesületeit!

Az egyesület célja a kat. napi sajtót és jóirányú irodalmat föllendíteni, versenyképessé tenni és a legelősebb körben elterjeszteni. E végből szellemi és anyagi erőket mozgósít, a kat. társadalmat szervezi és egy **nagy sajtóalap** létesítésére törekszik.

Tagja lehet minden keresztény férfi vagy nő — a **rendes** tag félvérenként legalább 1 K (vagyis egész évre 2 K) tagdíjat fizet. — A **jótevő** tagok sorába tartozik aki évenként legalább 10 koronával járul az egyesület céljaihoz. — **Alapító** tagként szerepel az, aki egyszerre (vagy részletekben 2 éven belül) legalább 200 koronát adoz a magasztos célra. — **Dísztag** címe illeti meg azt, aki legalább 1000 K összeget adományoz a sajtóalap javára.

Központi iroda:

Budapest,

Forradalmi-tér 7, V. lópus. 1. em.

?? ? ??

Üzletemben kapható az

„Új polgári perrendtartás kézikönyve“

tetszetős zsebkönyv alakban, tartós, díszes vászonkötésben, körülbéli 492 oldalnyi terjedelemmel, melyhez dr. Török Sándor budapesti ügyvéd kimerítő és könnyen érthető magyarázatot írt.

A könyv bolti ára **8 korona**. A „Jász Ujság” előfizetői **6 korona** 40 fillérért kapják.

Ezt a törvénykönyvet, amelynek megszerzése minden polgárnak egyaránt érdekében áll, különösen kereskedők, ipari vállalatok, ügyvedek, pénzügyeztek, törvényhatóságok stb. fogadják haszonnal forgatni.

Pesti Péter
könyvnyomdája.

„PFAFF“

varrógép villanyerőre!!!

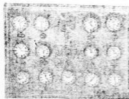
Legelső és legújabb világon Örökös 3 fillért fizessz érte! minőségesség mel' lett. Többet dolgozok, mint 10 más fajta varrógép. Belsővelősi dolog és ami fő, minden társaság nélkül.

Ajánlja

zajtalan és könnyűjárású

Singer-Central-Bolbin karikahajós-balkaros varrógépeit házi s ipari célokra.

Európa összes gyárainak varrógépeiből nagy raktári tárolók, s így a varrógépek legelősebbben nálam szerezhetőek be.

Műhímsz és applikáció munkákat ingyen tanítom.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítenek

Pontos és szolid kiszolgálás.

Sérvkötők, gummidruca, műszerek, különlegességek, szemüvegek és hőmérők

nagy választékban.

Elvállalja toronyórák felállítását és javítását, fali- és zseborák, órák, valamint mindenemű tárgyak javítását, továbbá

házi villanycsengők felállítását és javítását.

Fali-, álló-, inga-, omega- és ütőzseborák nagy raktára.

Nagy raktárt tart arany- és ezüstműből, ékszerből, ezüsttárgyakból, melyek ajándékoknak igen alkalmasak. Ugyisint

üveg- és porcellánárak nagyraktára.

Spekonya Lajos

PLATTA ANTAL UTODA

órák, ékszerész és mechanikus Jászberény,

a Jászkerületi Népközp. épületében.